

[FŐOLDAL](#) > [AZ ELTE ÖRÖKSÉGÉBŐL: REKTORI TALÁR](#)

AZ ELTE ÖRÖKSÉGÉBŐL: REKTORI TALÁR

2022.10.20.

Az Egyetemi Könyvtár és Levéltár 2022 folyamán ízelítőt ad az Egyetem tulajdonában álló gazdag tárgyi örökségből. Szeptemberben a hónap műtárgya az 1960-ban László Gyula régész professzor által tervezett, nercprémmel szegélyezett talár, amelynek mását az egyetem rektora ünnepi alkalmakkor mindmáig viseli.

Az Eötvös Loránd Tudományegyetem jogelődjén, a Nagyszombati Egyetemen külföldi mintára ünnepi alkalmakkor a tisztségviselők és a tanárok díszruhába öltöztek. 1784-ig bezárólag az ünnepélyes ornátus a jezsuiták viseletéhez hasonló fekete, hosszú „talárból” és az „epomisból” (köpenyből) állt, amely a rektor és dékánok esetében vörös színű bársonyból készült. Az öltözethez tartozott még egy sötét vörös színű főveg is, az úgynevezett „birétum”. II. József rendelete alapján 1784-ben feloszlatták a szerzetesrendeket, és ennek vonzataként az egyetemeken megszüntették a talárok és köpenyek használatát a monarchia teljes területén. 1785-ben mind a négy kar díszöltözeteit fel kell küldeni Budára, ahol elárverezik a ruhákat.

Ezután nem kerül sor újabb tanári viselet kialakítására, ezért a díszmagyar öltözet viselése válik a szokás részévé az egyetemi ünnepeken. Ez a hagyomány egészen a Horthy-korszak végéig életben marad – derül ki Papp József *Hagyományok és tárgyi emlékek az Eötvös Loránd Tudományegyetemen* (Budapest, 1982) című könyvéből.

Az ezt követő időszakban az öltöny válik az ünnepek kötelező viseletévé, egészen 1960-ig, az egyetem alapításának 325. évfordulójáig. A jubileumi évre készülve Ortutay Gyula rektor kezdeményezésére az Egyetemi Tanács határozatot hoz új pedumok, láncok és díszöltözet elkészíttetésére. A talárok elkészítéséhez a Művelődésügyi Minisztériumtól kellett engedélyt kérni, a költségeket akkoriban nyolcezer forintra becsülték. A tervezéshez László Gyula régész professzort kérték fel.

Az 1960-ra elkészült és a mai napig használatban lévő rektori és dékáni ornátus csak köpenyből áll. Egyszerűségében és formájában a protestáns prédikátorok palástjához hasonlít, amelyeknek anyaga fekete szövet, bélése és gallérja színes selyemszövet. A rektori talár esetében ez piros, és annyiban számít díszesebbnek a dékáni talároknál, hogy nercprém szegélyezi. A palástokhoz szintén nercprémes bocskai fővegek tartoznak a köpenyhez illő színű selyembetéttel ellátva.

Az ünnepi viselet részét képezi továbbá a rektori és dékáni lánc.

Az eredeti talár jelenleg már nincs használatban, 2017-ben új rektori talár készült, amely szinte mindenben megegyezik elődjével, a prém színe lett más csupán, és a belső bélést egészítették ki egy belső zsebbel.

Talár viselésére az Eötvös Loránd Tudományegyetemen csak a rektor, a rektorhelyettesek, a dékánok és a dékánhelyettesek jogosultak, akik az egyetemhez kapcsolódó ünnepeken (tanévnyitó, díszdoktori avatás, doktoravatás, jubileumi diplomaátadó, diplomaosztó) öltik magukra. A rektor ezenkívül felveheti a díszöltözetet akkor is, ha meghívottként vesz részt a társegyetemek és külföldi egyetemek ünnepein.

A weboldalon „cookie”-kat („sütiket”) használunk, hogy biztonságos böngészés mellett a legjobb felhasználói élményt nyújthassuk látogatóinknak. A cookie-beállítások bármikor megváltoztathatók a böngésző beállításáiban. [További információ](#)

Forrás: ELTE Egyetemi Könyvtár és Levéltár
Fotó: Kuttner Ádám

Elfogadom